

Úlohy - odevzdat mailem

Řešení: Nejčastěji uváděný tvar pro Boltzmannovu rovnici je $\log \frac{N_B}{N_A} = -\frac{5040}{T} \chi_{AB} + \log \frac{g_B}{g_A}$ respektive pro Sahovu rovnici $\log \frac{N_l}{N_0} = \frac{5}{2} \log T - \frac{5040}{T} \chi_i - \log P_e + \log \frac{2B_{r+1}(T)}{B_r(T)} - 1,48$, kde χ_{AB} je excitační potenciál v eV, χ_i je ionizační potenciál v eV, teplota v K a elektronový tlak v Pa.

Úloha 1:

Úloha 7.5 Užitím Sahovy rovnice vypočítejte poměr počtu H^- iontů a neutrálních vodíkových atomů ve fotosféře Slunce. Za teplotu zvolte 5 780 K, tedy efektivní povrchovou teplotu, elektronový tlak předpokládejte $\log P_e = 0,2$ Pa, $\chi_i = 0,75$ eV. Pauliho vylučovací princip vyžaduje existenci jednoho stavu pro iont, tudíž oba elektrony musí mít opačné spiny. V atmosféře Slunce pouze jeden z 10^7 vodíkových atomů vytváří podle reakce $H + e^- \rightarrow H^- + \gamma$ iont H^- .

$$\log \frac{2B(HI)}{B(H^-)} = 0,602,$$

Úloha 2: Vypočítejte poměr atomů na hladině B $n = 2$ ku hladině A $n = 1$ pro vodíkové atomy v případě tří hvězd s povrchovými teplotami, Slunce - 5 800 K, Sírius A - 10 000 K, Spica - 25 300 K, jestliže všechny mají stejný obsah vodíku. Stanovte procentuálně stupeň excitace pro hvězdy, jestliže je známo $\chi_{AB} = 10,16$ eV, $g_B = 4$, $g_A = 1$.